

ฐานทรัพยากร กับสุขภาพสังคม

ในวันที่ ๒๒ เมษายน พ.ศ. ๒๕๔๕ คณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติและองค์กรต่างๆ อีกหลายองค์กร จัดการสัมมนาที่ห้องประชุมสารนิเทศ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย เรื่อง “วาระแห่งชาติว่าด้วยฐานทรัพยากร ความหลากหลายทางชีวภาพและภูมิปัญญาท้องถิ่น” เรื่องนี้มีความสำคัญอย่างยิ่งต่อสุขภาพสังคม

สุขภาพสังคมหมายถึงการอยู่ร่วมกันด้วยดี

การอยู่ร่วมกันด้วยดีทำให้มีความสุข ทั้งในระดับครอบครัว ชุมชน สังคม หรือโลก

การอยู่ร่วมกันด้วยดีหรือด้วยสันตินั้น หมายถึง การอยู่ร่วมกันด้วยสันติระหว่างมนุษย์กับมนุษย์ และมนุษย์กับธรรมชาติแวดล้อม

ธรรมชาติแวดล้อมมีความสำคัญต่อสรรพชีวิตรวมทั้งมนุษย์ สิ่งมีชีวิตเกิดขึ้นได้เพราะ มีความหลากหลายของธรรมชาติถึงขนาด ถ้าโลกประกอบด้วยธาตุอย่างใดอย่างเดียวก็ไม่มีสิ่งมีชีวิตเกิดขึ้นได้ ความหลากหลายจำเป็นสำหรับสิ่งมีชีวิต และสิ่งมีชีวิตอันหลากหลายเรียกว่าความหลากหลายทางชีวภาพ

ย้อนกลับไปในประวัติศาสตร์ของมนุษยชาติ มนุษย์เกิดมาในธรรมชาติ อยู่กับธรรมชาติ ใช้ธรรมชาติให้เป็นประโยชน์ในการดำรงชีวิต พัฒนาภูมิปัญญาในการอยู่ร่วมกันอย่างบรรสานสอดคล้องกับธรรมชาติ ทำให้เกิดความสมดุล ดุลยภาพคือความเป็นปกติหรือสุขภาพ

ดุลยภาพระหว่างมนุษย์กับทรัพยากรธรรมชาติและ ความหลากหลายทางชีวภาพ คือ สุขภาพ ภูมิปัญญาท้องถิ่นคือภูมิปัญญาเพื่อดุลยภาพที่ว่านี้

ต่อมาอำนาจรัฐ ทุนนิยม และอำนาจทางวิชาการ ที่ไม่เป็นไปเพื่อการอยู่ร่วมกันอย่างได้สมดุล ได้ทำลายฐานทรัพยากร ความหลากหลายทางชีวภาพและภูมิปัญญาท้องถิ่น ทำให้เกิดการทำลายดุลยภาพทางเศรษฐกิจ จิตใจ สังคม สิ่งแวดล้อม หรือสุขภาพสังคมแตก หรือ วิกฤติการณ์ทางสังคม ซึ่งรบกวนสุขภาพสังคมเป็นอย่างยิ่ง

การจะสร้างความสุขในสังคมจึงจำเป็นต้องทำความเข้าใจถึงความสำคัญของฐานทรัพยากร ความหลากหลายทางชีวภาพ และภูมิปัญญาท้องถิ่น อันถือเป็นวาระแห่งชาติทีเดียว

ประเวศ วะสี